

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An obligatio voti transeat ad hæredes. punct. 16.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Layman 14. summ. tract. 4. c. 3. q. 5. num. 10. vers. hic in-
tellectus sine, Denique certum esse debet satisfieri voto reali
posse, tamen si illius non satisfiat, v. g. promissit per
alium aliquas missas, dedisti sacerdoti stipendium, vt ea
facta faceret; ipse vero accepto stipendio omisit, tu sufficien-
ter voto satisfecisti; quia tuum votum nec fuit, nec esse po-
tuit de facris faciendis cum effectu, sed de illis fieri proeuan-
dis medio communiter vsitato, qualis est stipendij con-
tributio. Item vnusq; mittere aliquem vt nomine tuo limina
Apostolorum inuiseret, conuenisti cum Petro vt praestaret
hoc officium; ipse vero acceptis sumptibus necessariis omisit, tu
liber manes ab obligatione: quia quantum est ex parte tua fecisti
cuncti opus promissum. Item cum sis Praelatus Religionis vo-
uisti orationes eorum subditorum, facis facis si modo com-
muniter vsitato eas fieri praecipias. Sic Suar. lib. 4. de voto
cap. 10. num. 8.

7. Quae dicta sunt de voto personali & reali dicenda sunt
de voto mixto, quod ex reali & personali coalescit. Solum
est dandum; an si vnum ex illis reddatur volenti impossi-
bile, obligatus sit aliud exequi? Cui dubitationi fecimus satis,
cum de voti materia locuti fuimus: peccandum namque est an
illo voto promissa diuina vel conuinctum promissa sint? Si di-
uina & per modum plurium promissa fuerint, vt contingit, si
vouerit peregrinari ad D. Iacobum & ibi lampadem offerre &
facto vno ex illis impossibili aliud implendum est. At si con-
uinctum & dependenter vnum ab alio promiserit, reddito
vno impossibili alterius obligatio cessat. Saepè autem vnum
vorum ab alio pendet; quia est accessorium illius & non e-
contra; sed tunc inspicendum est, quod sit principale, quod
accessorium, vt inde percipias, quod subsistat reddito alio
impossibili. Accessorium namque dependet à principali sed
non econtra: ac proinde reddito principali impossibile accesso-
rium conuincit. Sed non contra Suar. l. 4. c. 10. à numero
duodecimo, Sanch. l. 4. cap. 15. numero decimo tertio, &
30. & Layman. l. 4. sum. tract. 4. c. 3. quest. 5. numero vn-
decimo, Bonacin. tom. 2. disp. 4. q. 2. punct. 5. §. 3. num. 6.
& sequentibus.

8. Solum obicit potest Textus in cap. quod super his, de
voto vbi Pontifex de illis, qui votum emiserant eundem in sub-
sidium terrae sanctae & propter infirmitatem, vel paupertatem,
vel aliam iustam causam votum non possunt vilitate
adimplere, sic distinguit inter illos, qui temporales, & eos
qui perpetuam impediunt causam censentur habere. Quod
primis indulgentia si dilatio secundis sit redemptio inun-
genda; ac rerum facultate pensata quas possunt, aut quas
facturi essent expensas, personarum praeterea compensato
labore in subsidium terrae sanctae transmittant, exequentes
per alios, quod per se aequeque adimplere. At expensas, quas
ij vouentes facturi erant, sunt accessoriae voto recuperationis
terrae sanctae. Ergo facta militia impossibili adhuc accessorium
obligat. Respondeo dupliciter, primò; illo tempore votum
subsidij terrae sanctae ea conditione emitti, vt si vouentes per
se militare non possent, alium loco sui substituerent, seu
sumptus necessarios ad hunc effectum conferrent; ac proin-
de mirum non est, quod esse vouentes ire personaliter non
possint, obligentur ad sumptus. Sic Innocent. in c. licet de
voto Abbas in c. d. cap. quod super his num. 8. Nauar. sum.
11. num. 55. Layman l. 4. tract. 4. de voto c. 3. fine. Secundo
respondeo obligari sic impotentes ad expensas, non quia ac-
cessorium obliget reddito principali impossibili; sed quia non
erat certum, esse principale impossibile; ea de causa voti com-
mutationis expensae exiguntur. Sic alius relatis docuit Suar. l. 4.
de voto cap. 11. num. 17.

PUNCTVM XVI.

An obligatio voti transeat ad haeredes.

SVMMARIVM.

1. Voti personalis obligatio cum persona extinguitur.
2. Obligatio exequendi votum reale transeat ad haeredem siue voluntarium, siue necessarium.
3. Quid si testator velit haeredem eximere à praedicta obligatione? adhuc haeres obligatur.
4. Obligatio haereditis non excedit vires haereditatis.
5. Nec debet esse cum praedicta legitima.
6. Ad executionem huius obligationis compelli potest haeres cum excommunicatione, cum priuatione haereditatis.
7. Quid quando monasterium haeres constitutum est.
8. Quid si religiosus vellet vota realia professione non extingui? adhuc extincta manent.
9. Per vota biennij Societatis Iesu non extinguntur vota antea facta sed suspenduntur.

Ferd. à Castro. Sum. Mor. Pars 111.

10. Post debita iustitia & ante legata pia debet haeres vota soluere.
11. Cum sunt plura vota neque haereditas sufficit ad omnia, votum de re meliori & quod prius consisterit emissum esse adimplendum.
12. Si non constat, quod votum melius sit neque quod prius fuit factum placet Sanchez diuisionem faciendam esse. Probabilius est haeredem eligere posse.
13. Quando multi sunt haeres, memo tenetur in solidum.
14. Donatarius non tenetur vota donantis exequi.
15. Quid dicendum de legatario.

1. Regula est à Doctoribus recepta, voti personalis obliga-
tionem cum persona extingui, neque ad haeres transire
posse. Quia haec obligatio actiones vouentis respicit; ac
proinde nequit in alterum deriuari. Potest tamen ad simi-
lem actionem, nempe ad similem peregrinationem, simile iei-
unium, aliaue personale seruicium ad quod erat testator
obligatus, haeres obligari. Primò; si sua sponte id promittat.
Qualiter obligatus fuit filius Regis Hungariae in cap. licet
de voto. Et de hac obligatione nemini esse potest dubium,
cum hac promissio, si Deo fiat, sit nona voti emissio; si fiat
testatori ab illoque acceptetur, erit ex iustitia vel saltem ex
fidelitate. Secundo; obligari potest haeres praepro testato-
ris. Sicut enim ad legata alicuique pia opera obligatur, cur non
obligari poterit ad suscipiendam peregrinationem nomine
defuncti? Sed distinguendum est de haerede necessario, &
voluntario; haeres inquam necessarius grauari non potest à
testatore in his, quae haereditati communè non sunt. Neque
testator dominium non habens in haeredem de eius actioni-
bus disporre potest. Si vero sit haeres voluntarius; tunc sub-
distinguum est, si sub ea conditione haereditatem conce-
dat, vt votum peregrinationis nomine suo exequatur; absque
dubio tenetur, si acceptat haereditatem, eam peregrinationem
suscipere. Quia cum liberum fuerit testatori, eum haere-
dem instituire, potuit institutionem sub hac vel illa condi-
tione facere Sanch. lib. 4. de voto c. 15. num. 17. Layman l. 4.
sum. tract. 4. cap. 3. numero 13. conclus. 2. Si vero non
sub ea conditione sed absolute haereditatem concessit; pra-
cepit tamen haeredi, vt peregrinationem nomine ipsius
suscepit; solum ex gratitudine obligatus est peregrinatio-
nem exequi non ex iustitia. Suar. lib. 4. de voto cap. 11. nu-
mero tertio.

2. Secunda regula est aequè à Doctoribus recepta, obli-
gationem exequendi votum reale transire ad haeredem siue
necessarium, siue voluntarium iuxta vires haereditatis salua ha-
redis legitima. Sic Siluest. verb. votum 2. quest. 11. Nauar.
sum. cap. 12. num. 56. Lessius l. 2. de iustit. cap. 40. dub. 10.
num. 65. Sanch. l. 4. de voto cap. 15. num. 2. Layman. l. 4. tract.
4. c. 3. num. 12. q. 6. Suar. l. 4. cap. 11. num. 6. & alij Sumiturque
ex cap. ex parte de censibus, & cap. 1. de solutionibus. Vbi
filius cogitur, ad soluenda vota patrum, & in c. si haeres de
testam. Punimur haeres non adimplentes vota defuncti, &
leg. 2. ff. de pollicitationibus dicitur. Qui decimam partem
bonorum vouit, si decesserit ante solutionem, haeredem illius
haereditario nomine decimis obstructum esse. Voti enim obli-
gationem (inquit textus) ad haeredem transire constat. Ratio
est quia defunctus, cum votum reale emisit, obligatus fuit suis
bonis illud exequi Ergo si de facto exequutus non est haeres in
bonis illius succedens cuiusque personam representans eam
obligationem subit. Sicut enim in iuribus & actionibus de-
functi succedit, succedere debet in oneribus & obligationibus
haereditatis annexis; tamen nulla res specialiter sit obligata.
Haec autem obligatio haereditis non est ex virtute religionis, &
voti, quia ipse non vouit, sed est iustitia, qua adundo haeredita-
tem obligatus est defuncti eius vota & obligationes exequi.

3. Dices ergo si testator vellet haeredem eximere ab obliga-
tione soluendi sua vota realia, haeres alienando haereditatem
obligatus non esset. Nam hac voluntate posita cessat contra-
ctus cum testatore & obligatio inde orta. Propter hanc ratio-
nem non defunt, qui censentur illo casu haeredem deobligari.
Nam licet ipse testator non possit seipsum ab obligatione voti
eximere, non inde inferatur non posse haeredem; quia haereditas
obligatio non ex voto, & promissione; sed ex haereditatis ad-
itione sub hoc onere à testatore concessa, nascitur, potest
ergo testator haereditatem ab hoc onere, eximere, & libe-
rum haeredem relinquere. Sed dicendum est, in voluntate
testatoris id constitutum non esse. Neque enim iustum erat,
posse testatorem haeredem suum à debitis soluendis Deo libe-
rare; cum tamen non possit liberare à debitis homini soluendis;
vt utrumque enim solutioni haereditas obnoxia est. In vo-
luntate ergo testatoris constitutum est haeredem instituire.
At illa constitutio facta & haereditate adita non est in
eius voluntate obligationem debita realia soluendi impe-
dire. Quia haec obligatio ex aditione haereditatis (iure
communi sic disponente) immediate nascitur. Sic docet post
alios

alios Suar, l. 4. de voto cap. 11. num. 13. Sanch. l. 4. de voto c. 15. num. 28. Bonacin. tom. 2. disp. 4. q. 2. punct. 5. §. 2. n. 12. Paulus Layman l. 4. sum. tract. 4. de voto c. 3. §. 6. num. 12. Hoc autem vti bene aduertit. Suar. d. c. 11. num. 12. Procedit cum votum reale factum est absque vlla restrictione temporis. Secus si solum ad vitam vouentis esset factum; vt si vouens diceret, promitto in vita mea Ecclesiam edificandam, sin autem non fecero, nolo ad heredes obligationem transire. Quia tunc cum morte testatoris extinguitur obligatio. Et sic credendum est factum esse cum testator heredem ab obligatione soluendi sua vota liberat; quia non presumendum testatorem suae aeternae salutis ita esse immemorem, vt fauore heredis velit in aeternum perire. Quare nisi manifeste ex verbis voti contrarium colligatur, credendum est, votum non absolute sed sub restrictione supradicta emissum fuisse.

4. Hæc obligatio heredis non excedit vires hereditatis: quia ratione hereditatis acceptæ hæc obligatio nascitur; ac proinde excedere illam non potest. Sic aliis relictis docent Layman num. 17. Bonacina num. 6. Sanchez affirmans esse omnium; lib. 4. cap. 15. num. 36. Quod procedit etiam in inuentarium non confecerit. Nam lex finalis Cod. de iure deliberand. præcipiens hereditibus inuentarium non conficientibus vt debita defuncti soluant ultra vires hereditatis, fundatur in præsumptione fraudis, quam credit committere inuentarium non conficientes; ac proinde cessante hac fraude obligatio cessat. Sanch. & Bonacin. supra de esto condemnatur, non esse obligatum in conscientia solvere; quia sententia sicut & lex ob fraudem præsumptam fertur. Sanch. & Bonacin. locis allegatis.

5. Deinde hæc obligatio saluam debet relinquere heredis siue descendens siue ascendens legitimam. Quia hæc legitima grauati à testatore non potest ex debito voluntaria; quale est votum, aliudve pium legatum. Et licet tempore, quo testator viuit, possit hanc legitimam heredis minuere votis, aliisque minutis elemosynis; non inde inferitur heredem post mortem testatoris grauati posse. Nam testator dum viuit est dominus illius legitimæ, cuius dominium cessat post eius mortem. Sic tradunt Gregor. Lop. leg. final. in fine tit. 8. part. 1. Couarr. cap. si hæres numero nono, de testam. Sanchez lib. 6. de matrim. disp. 36. quaest. 1. numero septimo, & l. 4. c. 15. num. 38. Paulus Layman lib. 4. tract. 4. c. 3. §. 6. num. 13. Bonacin. disp. 4. quaest. 2. punct. 5. §. 2. num. 5.

6. Ad executionem huius obligationis hæres compelli potest, cum excommunicationis censura tum priuatione hereditatis; tamen non promiserit. Quia defectus promissionis non impedit, quia hæres obligatus sit ex iustitia. Ad obligationes autem iustitiæ ex hereditate provenientes merito compelli potest hæres priuatione hereditatis, vt pote illa in iustitia; & cum hæc obligatio ortum habeat ex voto, & sic de materia spiritali excommunicatione compelli potest ad illius executionem. Præterea ad executionem vltimarum voluntatum hæc via procedi potest. Sic docent Abbas in cap. licet de voto num. vltimo ibi Anton. num. 7. Syluester verbo votum 2. quaest. 1. dicto 2. Azor. 1. p. lib. 11. c. 15. quaest. 15. fine. Sanch. lib. 4. c. 15. nu. 26. Bonacin. tom. 2. disp. 4. q. 2. punct. 5. §. 2. num. 4.

7. Restat tamen aliquot difficultates examinandas pleniori superioris doctrinæ intelligentia. Prima est: an casu quo monasterium constitutum sit hæres vouentis debeat hæc vota realia persolvere? Et quidem si constitutum sit hæres ob mortem vouentis, nemini est dubium obligatum esse. Si autem constitutum sit ob professionem vouentis in religione approbata; communior sententia tenet esse deobligatum, nisi ab eo in cuius vtilitatem hæc vota facta sunt fuerint acceptata. Sic Sanch. l. 4. sum. c. 15. num. 32. Bonacin. d. §. 2. num. 7. Ratio prioris partis est: quia professione religionis, omnia vota tam personalia quam realia extinguntur iuxta communior sententiam. Sed vota extincta tempore aditæ hereditatis non tenentur hæres solvere. Ergo nec monasterium neque quilibet alius hæres tenetur vota religiosi prof. si exsoluere. Si autem à parte fuerint acceptata, inquit supradicti Doctores obligatum esse monasterium; quia est ius iustitiæ acquisitum parti, quod professione religionis non extinguitur. Sed hoc intelligendum est casu, quo vouens ultra promissionem & votum Deo factum præstitisset promissionem parti. Nam si hæc promissio defecerit, nullum ius iustitiæ parti acquiritur, sed Deo; quantumvis pars in cuius gratiam votum factum est, illud acceptet: quia non proprie promissionem acceptat; cum parti promissio non dirigitur, sed acceptat rem promissam quæ in eius vtilitatem credit. Sic colligitur ex Lessio l. 2. de iustitia cap. 40. dub. 16. num. 19. & 107.

8. Sed quid si ille religiosus vellet sua vota realia professione non extingui, maneret ne hæres obligatus? Affirmat Bonacin. d. §. 2. num. 9. Quia illa vota non manent extincta; siquidem non extinguuntur irritatione superioris; vt de se constat; neque etiam profecti commutatione; quia ad hunc

extinctionis modum commutantis consensus requiritur. Ceterum verius est omnino extingui. Nam vota emissa ante professionem religionis professione extinguntur non irritatione, nec commutatione, aliâ relaxatione, sed solutione, illorum perfectissima, quam talem esse obligationem Deo perpetuo inferuendi reputat ius. Vt bene dixit Palud. in 4. disticti. 38. q. 4. art. 1. conclus. 6. Vnde profecti consensus hanc solutionem immutare non potest. Sic Sanch. lib. 4. cap. 15. num. 32.

9. De emittentibus vota biennij, & coadiutorum formatorum in Societate Iesu subdit optimè Sanch. supra num. 33. Nulla vota antea facta ipso iure extingui, sed suspendi iuxta canon. 22. primæ congre. Possunt tamen ex proprio consensu in societatis ingressum commutari, vt pote in rem omnino perfectiorem, vt latius infra.

10. Secunda difficultas est: qualiter vota defuncti hæres solvere teneatur? Respondeo; post debita iustitiæ & ante legata pia. Sic bene Sanch. c. 15. num. 3. 9. Layman l. 4. tract. 4. c. 3. quaest. 6. num. 13. Bonacin. disp. 4. q. 4. punct. 5. §. 2. num. 16. Ratio prioris partis est: quia Deus non acceptat oblata cum præiudicio iuris tertij quæriti. Neque bona defuncti reputantur ex quibus vota hæres solvere debet nisi que deducto ære alieno super sunt, leg. mulier iuncta Closs. verbo aliena ff. de iure dot. Adde debita iustitiæ extrahi ex toto cumulo hereditatis secus vota; debent ergo debita iustitiæ votis præferri. Secunda pars conclusiouis nempe vota quibuscuque legatis piis præferenda esse; est manifesta. Quia vota defunctum obstringunt, non autem legata.

11. Sed quid dicendum cum pluribus votis defunctus fuerit obstrictus, neque hereditas seu pars hereditatis, ex quibus veniunt soluenda, sufficit eorum solutioni? Non dectum qui existimant obligatum esse heredem pro rata diuidere. Argumento sumpto ex legatis, quorum integræ solutioni si hereditas non sufficit pro rata est diuisio facienda. Nam obligatio heredis ad soluenda vota est eiusdem rationis, ac obligatio soluendi legata, cum vtraque sit iustitiæ orta ex additione hereditatis. Quapropter stare optimè potest, quod defunctus obligatus sit: votum de re manifeste meliori prius exequi. Et in casu dubio quod prius emissum est; & tamen hæres hanc obligationem non habet. Quia defunctus directè obligatus est Deo ex vi voti & promissionis; ac proinde mirum non est, quod obligatur exequi, quod Deo gratius fuerit. At hæres non obligatur Deo, sed defuncto; & consequenter omnibus; in quorum vtilitatem vota sunt facta. Ergo quod ipsius gratius fuerit, debet exequi. Credendum autem est, gratius fore si pro rata fiat diuisio. Ergo hæc facienda est.

Ceterum omnino tenendum est heredem obligatum esse votum de re meliore præferre, & in casu dubio votum quod prius constitit esse emissum. Sic docuit Sanch. d. c. 15. num. 41. Bonacin. punct. 5. §. 2. numero decimoquarto. Ratio est: quia hæres defuncti personam repræsentat. At defunctus illa vota eo ordine obligatur exequi. Neque huic obligatur exequi. Neque huic obligationi obstat, quod hæres ob aditam hereditatem defuncto obligatur; quia obligatur defuncto iuxta ipsius defuncti obligationem, & voluntatem, quæ alia esse non potest nisi supradicta.

12. Quod si non constituerit, quod votum melius sit, neque quod prius emissum: tenet, Sanch. lib. 4. de voto cap. 15. numero 41. Obligatum esse heredem pro rata diuidere. Nam licet defunctus in illo casu electionem facere possit; non inde inferitur posse heredem. Nam defuncto supradicta electio conceditur; quia Deum creditorem habet, cui æque gratum est votum vnum integrè implere quam duo vota æqualia dimidia. At hæres non Deum creditorem, sed defunctum habet, cui ob aditam hereditatem obligatus fuit, & consequenter obligatus est omnibus aliis, in quorum vtilitatem votum credit, ob quam rationem hæres neque commutationem, neque dispensationem, irritationem; vt votorum facere potest, quæ defuncto conceduntur.

Sed verius censo heredem in supradicto casu eligere posse sicut & poterat defunctus. Quia ea obligatio religionis, quæ in defuncto erat, translata est in heredem, & facta obligatio iustitiæ, non tamen aliquo modo immutata est. Neque obstat, heredem oblati testatori & alius, in quorum vtilitatem vota sunt facta; quia non obligantur nisi cum qualitatibus, quibus testator Deo obligatur. Quod votum non possit petere commutationem vel irritationem, id proventus quia eius obligatio non est voti, sed quasi contractus ex additione hereditatis proveniens. Sic tenet Bonacin. tom. 2. disp. 4. q. 2. punct. 5. §. 2. numero 15. Limitat tamen ibi Bonacin. & consentit Sanchez illo cap. 15. numero quodangelino primo. Vt non procedat si ab his, in quorum gratiam facta sunt vota, fuerit acceptata. Tunc enim non electio sed diuisio pro rata (inquit) facienda est. Sed hæc limitatio intelligenda est qualiter diximus.

DE
CASIT
PALA
TOM
II

13. Tertia difficultas est: an quando multi sunt hæredes, quilibet teneatur in solidum, vota defuncti solvere? Respondet: neminem teneri in solidum: quia solum, teneatur quatenus est hæres; & cum solum in parte sit hæres, pro ea parte vota solvere debet. Colligitur ex leg. in executione 85. vers. secunda ff. de verborum obligationibus, Sanchez l. 4. c. 15. nu. 42. Et testatur esse omnium. Duplicem limitationem hæc doctrina pati potest, Prima; si res Deo promissa sit apud unum ex hæredibus; quia tunc ipse teneatur in solidum. An habeat actionem aduersus alios hæredes, ut sibi partem eorum hereditari correspondentem soluant, habetur in leg. 2. ff. de verborum obligat. & tradit Sanchez num. 44. Secunda; si alij hæredes nolint soluere videtur teneri quilibet in solidum. Quia debitis & legatis soluendis quilibet pars hereditatis addicta est; & quilibet hæres obligatus. Ergo nolente uno hærede soluere, alius obligatur eius malitiam supplere: quia æquum non est ob illius malitiam debita maneat insoluta. Si autem non ex malitia, sed ex impotentia alij hæredes soluendo non sunt, crederem coheredem obligatum non esse nisi pro quantitate hereditatis vota persolvere; quia esto illa pars hereditatis addicta sit votorum solutioni non tamen integrè sed cum alia comparte.

14. Quarta difficultas. An donatarius teneatur vota donantis exequi? Respondet non teneri tamen si donans impotens fiat ad vota implenda. Sic expressè Sanchez lib. 4. de voto cap. 15. num. 34. Bonacina disp. 4. quaest. 2. punct. 5. S. 2. n. 2. 1. Suar. libr. 4. de voto cap. 16. num. 10. Cõsequenter. Ratio est: quia donatario hæc obligatio non competit nec ratione rei acceptæ; cum hæc, esto Deo determinate promissa sit, propria donatarii facta est ob dominium à donante in ipsum transfusum. Neque etiam ex illicita rei donata acceptioe, nam hæc ad summum est contra religionem ob cooperationem ad peccatum donantis, non contra iustitiam; ac proinde illa nati non potest obligatio satisfaciendi. Neque item provenire hæc obligatio potest ex tacito contractu cum donante inito, sicut de hærede dictum est: Quia solum de hærede id iura disponunt; cõ quod personam defuncti repræsentent non autem de donatario. Ergo donatarius ab obligatione satisfaciendi vota donantis exemptus est.

15. Quinta difficultas: an idem dicendum sit de legatario? Videbitur alicui idem esse dicendum; quia nec ex re accepta, nec ex iniusta acceptioe, neque ex contractu hæc obligatio specialiter in legatario quam in donatario oriri potest. Nihilominus longè diuersa est ratio legatarij & donatarij. Donatarius namque dominium rei donatæ & Deo promissæ acquirere ob traditionem illius sibi factam, quæ est illicita sit re potest voto contraria; est tamen valida & firma. At legatarius dominium legati acquirere debet ex valore promissionis in testamento factæ, quæ si nulla est, petit legatum. Est autem nulla, si sit de materia voto contraria: quia tunc est promissio de re illicita; ac proinde nullius valoris. Hoc posito si legatarius accipiat rem in specie Deo promissam, existimo obligatum esse rem Deo tradere quia nullum habet titulum eam retinendi; cum nulla fuerit promissio seu legatum. Si autem res legata determinatè Deo promissa non fuerit, maior est difficultas; an legatum subsistat casu, quo hereditatis vires non sufficiunt votis satisfaciendis. Et verius credo, legatum non subsistere. Quia sic legans peccat, cum velit rem, ex qua voto est satisfaciendum, legatario donare. Ergo talis legatario, quæ est vera rei legatæ promissio non subsistit. Præterea testator vel creditur votis satisfieri posse ab hærede non obstante legato vel non? Si credit, & de facto satisfieri non potest, legatum est contra voluntatem testatoris; ac proinde nullum; si non credit; promissio est de re illicita, & consequenter nulla. An verò legatario concedenda sit æstimatio rei legatæ, si vires hereditatis ad id sufficiunt ut res per votum promissa Deo reddatur? Probabilius censet concedi debere, ne videatur legans actum vanum & illicitum facere. Sanchez lib. 4. de voto cap. 15. num. 44.

PUNCTUM XVII.

Qualiter votum conditionale obliget?

SUMMARIUM.

1. Statuitur doctrina certa de voto sub conditione necessaria, vel turpi, vel de præterito vel de præsentis.
 2. Votum sub conditione de futuro contingenti honesta emissum, suspenditur eius obligatio ad aduentum conditionis.
 3. Quando censetur impleri hæc conditio, si pater consenserit.
 4. Conditionem sufficere, impleri æquivalente placet Sanchez.
 5. Probabilius videtur in specifica forma impleri debere.
 6. An vouens impedire possit conditionis eventum.
- Ferd. à Castro. Sum. Mor. Pars III.

7. Qualiter peccat impediens conditionem sub qua votum obligare debet.
8. An sit contra votum religionis sub beneplacito patris, procurare ne pater consensiat?
9. Quid de vescente civis noxius ne obligetur voto factio assumendi religionem, si sanitatem recuperaverit?
10. Quid de voto assumendi religionem si te Deus à peccato praeservauerit?
11. Culpabiliter impediens conditionem: an teneatur voto sicut si de facto conditio apposita esset? Alij affirmant, alij negant.
12. Quid sentiendum.
13. Dicitur religioni dum Prælati retinere voluerit si iniquis mediis repulsam obvines securus non manet.

1. **M**ultiplex est conditio quæ votis apponi potest, contingens, necessaria, impossibilis, de præterito, vel de futuro, honesta, vel turpis, dependens à propria, vel ab aliena voluntate. Conditio de præterito, vel de præterito in votis apposta non reddit votum conditionale; quia non suspendit eius obligationem; ac proinde de iis conditionibus non est sermo in præsentis. Ad idem est votum sub conditione futura necessario; quia hæc conditio habetur pro impleta, cum impediri nullatenus possit. Azor. 1. p. l. 11. c. 15. qu. 9. post medium vers. item si turpis. Sanch. l. 4. de c. 23. num. 5. E contra conditio impossibilis nullum reddit votum: quia ea posita nunquam votum obligare potest; eo quod voti conditionalis obligatio à conditione pendeat. Neque obstat conditiones impossibiles à contractu matrimonij excludi, cap. fin. de conditionibus apposis. Itemque à dispositione ultimarum voluntatum, 3. impossibilis insit. de hered. instituendis. Ut inde inferas à votis excludendas esse. Quia solum in matrimonio, & ultimis voluntatibus hoc invenitur dispositum, cuius dispositionem cognoscere debet contrahens, ut conditio impossibilis censetur pro non adiecta. Cum autem in votis nulla talis dispositio inveniat; non poterit in votis pro non adiecta conferri. Sic aliis relatis docet Sanch. l. 4. c. 23. num. 8. Bonacina. disp. 4. q. 2. de voto punct. 2. conclus. 2. Deinde votum sub conditione turpi regulariter nullum est; ut votum de elemosyna faciendâ, si vindictam sumeres, si fecerim ad turpem actum obtineres; Quia esto elemosyna bona sit; ac promissa vi medium ad conditionem turpem obtinendam mala est. Lessius lib. 2. c. 40. dub. 5. num. 36. Sanch. lib. 4. c. 16. num. 17. Bonacina conclus. 3. D. xi regulariter; quia regulariter hæc conditio turpis induit promissionis finem. Nam si solum ut pura conditio apponeretur, voti obligationem non impediret. Sanchez & Bonacina supra.

2. Si verò sub conditione futura contingente, & honesta votum emittatur, ante impletam conditionem voti obligatio suspensa est. Quia vouens noluit, se obligare nisi conditione existente. Illa verò posita obligat votum ac si tunc absolute esset emissum. Quia posita conditione definit esse conditionatum & transit in absolutum; ac proinde sola ea mora, quæ culpam grauem constitueret in executione voti absolute emissi, eadem constituit in hoc voto post conditionem impletam. Sic expressè Sanch. lib. 4. de voto cap. 22. num. 28. Sed est advertendum, conditionem, sub qua votum factum est, sæpe non esse unam, sed multiplicem; ut si voueas elemosynam, si beneficium obtineas, & frater tuus saluus ex infirmitate euaferit. Quando ergo multiplex conditio voto apponitur, inspicendum est; an copulative fuerit apposta, an disiunctive? Si copulative; omnis conditio impleri debet antequam votum obliget; secus si disiunctive. Quia ad veritatem copulative utriusque partis complementum expostulatur; ad veritatem verò disiunctive vnius partis complementum sufficit. Conditionem autem appositam esse copulative vel disiunctive, ex verbis colligendum est. Si sub conditione & vel sub dictione, vel votum conceptum sit. Quod si verborum recorderis, credere potes copulative appositam fuisse. Ut rectè dixit Sanch. lib. 4. c. 23. num. 20.

3. Dubium tamen est quando censatur conditio impleri ut votum incipiat obligare? Et specialiter dubitant Doctores de voto religionis à filio facto sub hac conditione si pater consenserit? Affirmant plures, si sincerè votum patri declaratum sit, neque contradicatur, conferri appositam esse conditionem. Quia conditio illa, si pater consenserit, non positum consentum, sed negatum dissensum continet. Præstat enim hunc sensum; nisi pater meus ægrè ferat, & contradicat, religionem ingrediar: animus namque filij vouentis est mollitiam patris vitare. Sic aliis relatis docent Sanch. l. 4. c. 23. num. 14. Layman l. 4. tract. 4. c. 6. conclus. 4. Ex qua doctrina inferunt supradicti aliqua, quæ non satis coherent. Primo impletam esse conditionem si pater consensit declarato filij voto; esto postea dissentiat; sicut non impletur conditio si dissentiat, esto postea consensit. Secundo inferit Sanchez non esse impletam conditionem, nec posse impleri si tempore